

Amația, împăratul lui Iuda

- 14:1-22 -

Atunci când studiem în 1,2 Împărați despre împărații lui Iuda e indicat să citim și ce scrie autorul cărții 1,2 Cronici despre aceeași împărați. În 1,2 Cronici ni se dau mai multe informații despre împărații lui Iuda. Autorul cărții 1,2 Împărați omite multe din aceste informații. Făcând această comparație vom putea observa mai bine ce anume îl interesează pe autorul cărții 1,2 Împărați. În urma acestui exercițiu observ că autorul cărții 1,2 Împărați este focalizat pe două teme:

- Casa Domnului
- Relația cu împărații din Israel (din Nord)

În cazul lui Amația, autorul insistă exact pe aceste două etape. În Cronici aflăm și alte informații despre Amația:

- Cum înainte de războiul cu Edomul el renunță la 100.000 de războinici din Israel și îi trimite acasă fără să le ceară banii înapoi. El ascultă de un profet al Domnului și face acest gest de înaltă credință.
- Dar după victoria asupra Edomului el ia zeii Edomului ca să îi aducă la Ierusalim și nu ascultă de profetul care-l mustră cu privire la acest gest idolatru aparent fără logică. În urma acestui gest, Amația este învins de Ioas, împăratul lui Iuda.

Dar autorul cărților 1, 2 Împărați omite aceste informații care mi se par foarte importante cu privire la destinul spiritual al lui Ioas. De ce le omite? Autorul pare a fi focalizat pe cele două teme de mai sus. El are un interes special pentru destinul regatului de Nord și asupra Casei Domnului.

Amația este descris astfel: ***El a făcut ce este plăcut înaintea Domnului, totuși nu ca tatăl său David, ci a lucrat în totul cum lucrase tatăl său Ioas.*** Ce vrea să spună autorul? La fel ca tatăl său Ioas, Amația a trăit în ascultare de Domnul în prima parte a vieții, dar apoi s-a dedat la idolatrie. Partea cu idolatria o aflăm din Cronici atât cu privire la Ioas, cât și cu privire la Amația. Autorul cărții 1,2 Împărați doar ne dă de înțeles că în a doua parte a vieții s-au abătut de la Domnul. El omite însă să precizeze că s-au dedat la idolatrie, element care nu mi se pare deloc un amănunt neglijabil. Cu privire la Iuda însă, autorul pare mai preocupat de războiul spiritual orientat direct asupra Templului, decât de faptele împăraților.

Laitmotivul: **dar înălțimile nu le-a stricat** nu este uitat de autor. Chiar în prima parte a vieții când a trăit în ascultare de Domnul, Amația nu îl ajunge pe David. El trăiește ca David, dar totuși nu ca David. Dominanta vieții sale este ascultarea de Domnul, dar rămâne departe de înălțimile spirituale ale lui David. Și din păcate, nu rămâne constant ca David. Iată din nou un exemplu de împărat care începe bine, cu elan, dar sfârșește rău. Ca dovadă a devotamentului autentic cu care își începe domnia, autorul menționează respectarea Legii lui Moise din Deut.24:16. Amația este preocupat să respecte Legea în amănunt chiar atunci când este vorba de pedepsirea celor care i-au ucis tatăl. El nu se lasă orbit de furie sau de dorința de răzbunare. El pedepsește după lege doar pe părinți, și nu se atinge de copii. Amația este cu adevărat preocupat să cunoască și să respecte Legea lui Dumnezeu. Cum este posibil ca un împărat care începe atât de bine să sfârșească în moarte spirituală?

Dacă mai adăugăm la fapta de mai sus pe cea în care renunță la 100.000 de războinici din Israel pe care-i plătit deja, și aceasta înainte unui război dificil cu Edomul, ne dăm seama că Amația era cu adevărat preocupat să împlinească voia lui Dumnezeu. Iată ce frumos descrie acest tablou autorul cărții Cronici:

A mai tocmit cu plată din Israel o sută de mii de viteji, cu o sută de talanți de argint. Un om al lui Dumnezeu a venit la el și a zis: „Împărate, să nu meargă cu tine oastea lui Israel, căci Domnul nu este cu Israel, nu este cu toți acești fii ai lui Efraim. Dacă mergi cu ei, chiar dacă ai face la luptă fapte de vitejie, să știi că Dumnezeu te va face să cazi înaintea vrăjmașului. Căci Dumnezeu are putere să te ajute și să te facă să cazi.”

*Amația a zis omului lui Dumnezeu: „Dar ce să fac cu cei o sută de talanți pe care i-am dat oștii lui Israel?” Omul lui Dumnezeu a răspuns: „**Domnul poate să-ți dea mult mai mult decât atât.**”*

Atunci Amația a despărțit ceata care-i venise din Efraim și a poruncit ca oamenii aceștia să se întoarcă acasă. Dar ei s-au mâniat foarte tare pe Iuda și au plecat acasă cu mare furie.

Amația s-a îmbărbătat și și-a dus poporul în Valea Sării, unde a bătut zece mii de oameni din fiii lui Seir. (2 cronici 25:6-11)

Cum este posibil ca după victoria asupra Edomului, Amația să aducă la Ierusalim pe zeii care nu putuseră să izbăvească Edomul dinaintea oștilor sale? Se pare că răspunsul îl găsim în discuția dintre Amația și Ioas. Amația îl provoacă pe Ioas la război. Ioas îi răspunde astfel:

Și Ioas, împăratul lui Israel, a trimis să spună lui Amația, împăratul lui Iuda: „Spinul din Liban a trimis să spună cedrului din Liban: „Dă pe fiica ta de nevastă fiului meu!” Și fiarele sălbătice din Liban au trecut și au călcat spinul în picioare.

Ai bătut pe edomiți, și a început să-ți se înalțe inima. Bucură-te mai bine de slava ta și stai acasă. Pentru ce să stârnești un rău care ar aduce căderea ta și a lui Iuda?”

Dar Amația nu l-a ascultat.

După victoria asupra Edomului, inima lui Amația a început să se înalțe. Dar Amația știa că această înălțare nu era după placul Domnului și nu era compatibilă cu relația cu Dumnezeuul lui Israel care cerea întreaga slavă doar pentru sine. Amația este ispitit de păcatul îndumnezeirii și independenței. Dumnezeuul lui Israel cerea să fie Domn al vieții lui Amația. Nu puteau sta doi dumnezei pe tronul inimii sale. Amația nu putea domni în același timp cu Domnul lui Israel. Dar idoli neamurilor fuseseră plăsmuiți tocmai pentru a oferi acest confort al îndumnezeirii. Omul putea fi religios, se putea închina la zei și în același timp putea fi dumnezeul vieții sale, putea face ce vrea, putea să caute plăcerile și slava acestei lumi. Amația înțelege acest lucru, și cred că de aceea aduce dumnezeii Edomului la Ierusalim. Aparent nu avea sens, căci ei nu izbăviseră Edomul dinaintea Dumnezeuului lui Israel. Dar cu toate acestea, zeii Edomului ofereau ceva pe care Dumnezeuul lui Israel nu putea oferi nicicum: posibilitatea îndumnezeirii inimii. Mândria este cea care îl duce pe Amația la cădere. Succesul aduce inevitabil ispita mândriei. Dar omul poate alege să respingă gloria deșartă a succesului și să recunoască că **toată** slava trebuie adusă Celui care a adus victoria: Dumnezeu! ispita e puternică, dar și alegerea smereniei e posibilă. Domnul aduce succesul în viața lui Amația. Nu o face pentru a-l distruge, ci pentru a-și înălța Numele. Amația însă alege să își înalțe propriul nume. Mândria îl duce în idolatrie, iar apoi mândria îl împinge către un război care nu era după voia Domnului. Domnul îi vorbește chiar prin gura împăratului idolatru Ioas, dar Amația nu ia aminte. Iată că Domnul poate vorbi chiar prin gura celor necredincioși care în anumite contexte pot avea o luciditate foarte mare cu privire la alegerile greșite a celor necredincioși.

Autorul ne-a mai descris căderile spirituale ale unor împărați buni. De obicei acestea au fost generate de situații de criză. Ioas, tatăl lui Amația, a jefuit Templul și a dat bogățiile acestuia în mâinile vrăjmașilor în fața presiunii lui Hazael. La fel a făcut și Asa mai de mult. Ieroboam a făcut cei doi viței de aur tot din teamă de moarte. Dar nu criza îl duce pe Amația la cădere, ci binele și succesul! El repetă tiparul căderii lui Solomon. Atât teama în situații de criză, cât și mândria în situații de succes pot realiza fisuri în inima împăratului. Ce observă însă autorul este că indiferent de natura fisurii din inima împăratului, aceasta este un prilej prin care cel rău să lovească în Templu. Fie că e vorba de teama din inima lui Ioas, tatăl lui Amația, fie că este vorba de mândria din inima lui Amația, Templul este în cele din urmă cel care are de suferit. În prima situație Ioas dă bogățiile Templului lui Hazael, în a doua situație Amația îl stârnește pe Ioas împăratul lui Israel care vine și jefuiește Templul. Ținta principală a atacului celui rău este deci Templul, și nu inima împăratului. Inima împăratului este o ținta a războiului spiritual, tocmai pentru că prin fisurarea ei se face drum liber pentru atacarea Templului. Războiul spiritual este deci împotriva Templului Domnului. Împăratul este păzitorul Templului. Pentru ca Templul să poate fi atacat, trebuie mai întâi să se treacă de păzitorul Templului. Orice fisură din inima împăratului este speculată de cel rău pentru a lovi în Templul Domnului. Cel rău nu are pace atâta vreme cât este înălțat un Templu pentru Domnul, în care locuiește Domnul, și în care Acesta își oglindește Templul. Scopul final este distrugerea Templului. În ura sa față de

Dumnezeu, diavolul vrea să lovească în însăși locul în care locuiește Dumnezeu. Autorul cărții radiografiază istoria lui Iuda prin lentila acestui război împotriva Templului. De aceea el nu insistă atât pe faptele împăraților, ci pe modul în care neveghele acestora au oferit prilej și cale liberă să lovească în Templu. Autorul insistă adesea pe dimensiunea fizică a Templului: jefuirea templului, spărturile templului. Dar să nu uităm că această dimensiune fizică era strâns legată de cea spirituală. Decăderea fizică a templului afecta mărturia Acestuia față de popor și față de celelalte neamuri. Cei care jefuiau Templul Domnului huleau Numele Domnului, lăudându-se că zeii lor sunt mai puternici decât Yahwe. Însăși poporul era derutat în urma unor asemenea evenimente. Lovind în slava vizibilă a Templului, diavolul lovea în impactul mărturiei Templului față de Israel și față de celelalte Neamuri. Bătălia este deci în jurul Templului. Acolo locuia Domnul, acolo Își revela gloria și slava. Și o făcea prin intermediul vizibilului.

Acum în Noul Legământ, Templul Domnului suntem noi, Biserica Sa. Domnul nu mai locuiește în temple de pietre și nu mai folosește slava vizibilă a unei clădiri pentru a Se revela. Domnul locuiește în inimile oamenilor și se revelează prin frumusețea Trupului Lui Isus Hristos, prin minunea Bisericii. Slava este una ascunsă, care devine vizibilă în dragostea din relațiile din Biserică. Căci dacă ne vom iubi unii pe alții, lumea va cunoaște că suntem ucenicii Domnului. Domnul se revelează acum prin Biserică, prin dragostea ei, prin integritatea ei, prin puterea Logosului vestit de ea! Și aici va fi ținta războiului spiritual. Cel rău va lovi în fiecare credincios, căci fiecare este un Templu al Domnului. Dar mai ales va lovi în mărturia Bisericii locale, căci doar ÎMPREUNĂ putem fi trupul lui Hristos. El va lovi în integritatea, în dragostea, în unitatea, și în puterea, claritatea și relevanța vestirii Logosului! Păzitorii Bisericii locale sunt prezbiterii. De aceea, ca împărații de altă dată ei voi fi prima țintă a războiului. El va folosi ORICE fel de fisură din inima lor pentru a lovi în Biserica pe care ei o păstoresc. Miza e mai mare decât sufletul lor. Ca și păzitori ai Templului, ei sunt calea către distrugerea Templului. Diavolul vrea să aducă în Biserică descurajare, imoralitate, bârfă, dezbinare, suspiciune, ură, neiertare, judecată, invidie, competiție, lipsă de relevanță, predici plictisitoare, un Logos lipsit de claritate și putere, învățături străine, războaie false, defocalizări, fanatism, mândrie, religiozitate și neprihănire personală... Uneori nu reușește să distrugă o Biserică locală, dar se va bucura să o jefuiască de bogățiile cu care Domnul o va îmbrăca. Dar scopul său final este distrugerea. Ura celui rău față de Templul de la Ierusalim oglindește ura și războiul celui rău față de orice Biserică locală, față de orice Templu viu în care este chemat Numele Domnului. El nu va avea liniște față de orice Biserică locală până nu va distruge din temelii. Și de fapt, el nu va avea liniște până nu va distruge toate Bisericile locale de pe fața pământului. Atâta vreme cât va mai exista o Biserică locală, un Templu viu în care va fi proclamată Evanghelia lui Hristos, cel rău nu va avea liniște. El nu s-a mulțumit să îndepărteze pe oameni de Templul de la Ierusalim, nu s-a mulțumit să-l jefuiască, nu s-a mulțumit să îl umbrească cu sisteme alternative de închinare, nu s-a mulțumit să îl umple cu idolatrie, sodomiți, și falsă religiozitate, cu formalism și ipocrizie. El nu a avut liniște până când Templul a fost distrus din temelii. El a dorit să distrugă și cel mai mic element care amintea de Dumnezeu cel viu. El a perseverat secole până când a reușit acest lucru. Și vedem în istoria Bisericii repetându-se istoria tragică a Templului. Multe biserici la un

moment dat vii, au ajuns peste câteva secole moarte și chiar au dispărut fizic din existență. Clădirile lor au căpătat altă destinație. Războiul împotriva Templului nu ține doar de trecut ci de prezent. Războiul nu a dispărut ci a crescut în intensitate! Ce vor face păzitorii Templului? Fiecare credincios este un păzitor al Templului! Și cu atât mai mult un prezbiter sau episcop! Ce vor face păzitorii Templului? Vor ceda în fața crizei sau se vor lăsa seduși de gloria succesului? Vor permite celui rău să fie chiar ei fisura prin care Templul Domnului să fie jefuit? Sau vor rămâne tari în credință și indiferent ce s-ar întâmpla vor spune: pe aici nu se trece!

Amația moare în urma unei uneltiri. Destinul împăraților din Sud începe să semene cu cel al împăraților din Nord. Acest lucru ne este sugerat și de coincidențele de nume. Am văzut că Ioram împăratul lui Iuda a fost contemporan cu Ioram împăratul lui Israel. Apoi, Ioas împăratul lui Iuda a fost contemporan cu Ioas împăratul lui Israel. Ioas este primul împărat al lui Iuda care moare în urma unei uneltiri din interior, organizată de însăși slujitorii lui. Acest lucru era o practică obișnuită în împărăția din Nord, dar era o noutate pentru dinastia davidică. Dinastia davidică se păstrează, dar împăratul este ucis de proprii slujitori. Acest lucru se întâmplă și în cazul lui Amația. Totuși, se păstrează dinastia davidică. Autorul ne relatează deci acele evenimente istorice care indică faptul că împărații din Sud merg pe traseul împăraților din Nord.

Observăm faptul că finalul domniei lui Ioas, împăratul lui Israel este relatat de două ori: prima dată în 13:12-13, iar apoi în contextul prezentării domniei lui Amația în 14:15-16. În ambele situații, autorul ne amintește de războiul purtat de Ioas cu Amația. Această repetiție ne arată atenția pe care o alocă autorul împăraților din Nord, relației acestora cu împărăția din Sud, și mai ales cu Casa Domnului. Ioas nu doar că nu se abate de la păcatele lui Ieroboam, și deci nu recunoaște închinarea de la Casa Domnului. Mai mult decât atât, el merge la Ierusalim și jefuiește Casa Domnului. Este primul împărat din Nord care produce distrugerii Ierusalimului și pagube Casei Domnului. Ioas adâncește mai mult separarea de Casa Domnului. Nu doar că nu recunoaște pe Domnul din acea casă dar are îndrăzneală să o jefuiască. El sfidează mai mult decât Ieroboam Casa Domnului. Până acum bogățiile Casei Domnului mai fuseseră luate de împărații altor Neamuri. Dar acum un împărat din poporul Domnului ajunge să facă același lucru ca împărații neamurilor. Ce trist, și ce tragic pentru Israel. Cu toate acestea, Domnul își ține promisiunea față de Ioas și îi dă trei victorii împotriva Sirienilor. Nu știm dacă acest lucru s-a întâmplat înaintea sau după prădarea Templului de la Ierusalim. Dacă a fost înainte, Ioas s-a dovedit total nerecunoscător. Dacă a fost după, atunci strălucește din nou harul fără margini al Domnului.

Domnia lui Ieroboam, al doilea

- 14:23-29 -

Ne apropiem de expirarea promisiunii făcute de Domnul lui Iehu. Ieroboam este a treia generație de urmași ai lui Iehu. Acesta nu se abate de la **nici unul** din păcatele lui Ieroboam, fiul lui Nebat. Cu toate acestea, Domnul:

- Îi dă o domnie lungă (41 de ani)
- Îl face izbăvitor al lui Israel
- Ține piept sirienilor, care nu mai sunt lăsați să se extindă asupra teritoriilor lui Israel.
- Mai mult: el ia înapoi hotarele lui Israel de la intrarea Hamatului până la marea câmpiei.

Domnul dă aceste izbăviri chiar dacă Israel persistă în păcatele lui Ieroboam, fiul lui Nebat. Cum se explică acest lucru? Promisiunea făcută de Domnul lui Iehu nu ne ajută, căci ea viza doar faptul că fiii săi vor ședea pe scaunul de domnie al lui Israel, nu și faptul că aceștia vor avea mari victorii asupra sirienilor. Elisei nu ne mai ajută nici el, căci nu mai era în viață. Promisiunea făcută de Domnul lui Ioas nu ne mai ajută nici ea, căci Domnul o împlinise deja în timpul vieții lui Ioas care bătuse pe Sirieni de trei ori (13:25). Legământul avraamic pare să nu mai ajute nici el, căci Domnul îl invocase odată ca motiv, iar acum nu mai este amintit.

Domnul ne explică mai întâi rațiunea acestor izbăviri: victoriile lui Ieroboam au avut loc

- După Cuvântul pe care-l rostise Domnul, Dumnezeuul lui Israel, prin robul Său Iona, proorocul, fiul lui Amitai, din Gat-Hefer.

Domnul a anunțat mai dinainte aceste victorii, tocmai pentru ca Ieroboam să recunoască că au venit din partea Domnului, și să îl ajute pe acesta să se întoarcă la Domnul. Ne aducem aminte de 1 Împ.20 și de cele două victorii pe care Domnul le-a dăruit idolatrului Ahab tocmai pentru a-i câștiga inima. La fel procedează acum cu Ieroboam. Dar pe ce bază? Atunci mijlocea Ilie pentru Israel. Acum, nu mai trăia nici Ilie, nici Elisei. Ne-am gândi poate că Iona, proorocul este un nou Elisei, un nou mijlocitor. Dar e vorba de Iona, fiul lui Amitai, căruia îi este dedicată cartea Iona. Citind cartea din Iona (profeții mici) ne dăm seama că Iona este departe de a fi acel Mijlocitor, ca Ilie, care poate ține pe loc mânia Domnului. Iona (783-772) este profet la sfârșitul domniei lui Ioas, împăratul lui Israel (798-782) și în timpul domniei lui Ieroboam al doilea (793-753).

Atunci dacă nici Ilie, nici Elisei, nici Iehu, nici Ioas, nici Avraam, nici Iona, nu ne ajută să înțelegem motivul acestei noi revărsări a harului pe timpul lui Ieroboam al doilea, cum explicăm totuși victoriile lui Ieroboam? Autorul ne dă motivul:

- Căci Domnul a văzut că necazul lui Israel ajunsese prea mare, a văzut și strâmtorarea în care se aflau și robii și oamenii slobozi, fără să fie cineva care să vină în ajutorul lui Israel. Domnul nu hotărâse să șteargă numele lui Israel de sub ceruri și i-a izbăvit prin Ieroboam, fiul lui Ioas. (2 Împ.14:26-27)

Acum e vorba pur și simplu de milă, de milă pură. Pur și simplu Dumnezeu este un Dumnezeu milos. Dacă Ioahaz, bunicul lui Ieroboam, se roagă Domnului și Domnul dă lui Israel un izbăvitor, acum nu ni se precizează că Ieroboam ar fi strigat către Domnul. Și cel mai probabil nu a strigat, căci altfel autorul ar fi consemnat. Autorul e foarte atent să precizeze toate motivele care l-au convins pe Domnul Să Se îndure din nou de Israel. Acum, deci fără un strigăt clar către ceruri, Domnul totuși dă un izbăvitor lui Israel. Motivul: necazul lui Israel ajunsese prea mare! Domnul are empatie chiar față de suferința vrăjmașilor Lui. Iată cum îl descrie Ieremia:

- Căci Domnul nu leapădă pentru totdeauna. Ci, când mârșăie pe cineva, Se îndură iarăși de el, după îndurarea Lui cea mare: căci El nu necăjește cu plăcere, nici nu mârșăie pe copiii oamenilor. (Plângerile lui Ieremia 3:31-33).

Deși Israel suferea pe drept, ca pedeapsă bine meritată pentru păcatele sale, Domnul găsește ca motiv să îi izbăvească faptul că suferința lor era prea mare. Cel care împlinea dreptatea era Același în inima căruia locuia o milă fără margini. Domnul parcă își încalcă propriile Căi, căci nu este nici Mijlocitor în Israel, și nici strigăt către cer. Cu toate acestea, pentru că necazul lui Israel era prea mare, Domnul îi scapă de sub asuprirea Sirienilor. Autorul concluzionează: căci Domnul nu hotărâse să șteargă numele lui Israel de sub ceruri. Deci, în ciuda unei persistențe de peste 130 de ani în neascultare, Domnul încă nu luase decizia aducerii judecății finale. Noi spuneam că Domnul amâna până acum judecata finală, dar Domnul nici măcar nu luase decizia unei judecăți finale!!! Domnul Cel atotștiutor și dincolo de timp, trăiește în prezentul istoric. El știa că Israel nu se va mai întoarce. Cu toate acestea nu a luat decizia judecății finale, căci în inima Sa mai spera la întoarcerea lui Israel (vezi în acest sens și comentariul Bereea pe Isaia 5:1-7). Resursele de har, îndurare și milă din partea Domnului nu se epuizaseră. Dar urmează expirarea promisiunii făcute lui Iehu? Ce se va întâmpla după aceea?